

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ.2552-2553) ครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร ผู้ศึกษาค้นคว้าจะนำเสนอบทสรุปผลการศึกษา ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของปัญหา นโยบาย โดยวิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นของปัญหา นโยบาย ตลอดจนความต้องการนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในภาพรวมของแนวปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารบทความทางวิชาการ วารสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2552 – 2553
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
3. กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า
4. คัดเลือกเอกสารข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

6. ศึกษาสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
7. ศึกษาสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
8. ศึกษาสาระสำคัญของและแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
9. ศึกษาแผนและนโยบายของหน่วยปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
10. ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติ โดยใช้การวิเคราะห์แบบสามเส้า (triangulation)
11. การศึกษาค้นคว้า เขียนรายงาน และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบการให้เหตุผลแบบอุปนัย (inductive)

วิธีการคัดเลือกข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้า คัดเลือกข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเอกสารของรัฐบาล หรือเอกสารที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ดังนี้

1. เอกสารบทความทางวิชาการ วารสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2552 – 2553
2. เนื้อหาเอกสารที่เกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2552 – 2553
3. เอกสารจากหน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ที่เกี่ยวกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2552 – 2553

4. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปฏิบัติการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2552–2553

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยแยกให้เห็นถึงส่วนประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น มีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1 แยกรายละเอียดที่เป็นส่วนประกอบของเหตุการณ์หรือประเด็นที่ศึกษา
- 1.2 จัดหมวดหมู่ของตัวชี้วัดหรือส่วนประกอบเหล่านั้น
- 1.3 ศึกษาถึงความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดหรือส่วนประกอบเหล่านั้น
- 1.4 สรุปเพื่อแสดงสาระสำคัญที่เป็นข้อค้นพบจากการวิเคราะห์

2. ชนิดของข้อมูลในการวิเคราะห์นโยบาย ประกอบด้วยการวิเคราะห์โดยอาศัยข่าวสาร

3 ระดับ ได้แก่ 1) Facts ข้อเท็จจริง 2) Values ค่านิยม และ 3) Actions การปฏิบัติ

3. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) และการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพมักจะไม่ใช้สถิติช่วยในการวิเคราะห์

วิธีการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ
2. วางกรอบแนวคิด โดยการกำหนดกรอบข้อมูลให้สอดคล้องตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกำหนดคำถามวิจัย เป็นรายประเด็นย่อย
3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ
4. การนำเสนอข้อมูล
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานในรูปแบบตาราง และความเรียงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

ผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2552 – 2553 โดยมีข้อค้นพบที่จะตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. สภาพนโยบาย

1.1 ชนิดของนโยบาย

นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ เป็นนโยบายสาธารณะเฉพาะด้านทางด้านการศึกษา เป็นนโยบายนี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่น นอกจากทำให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานทางการศึกษาเป็นหน่วยงานในสาขาวิชาทางการศึกษาเดียวที่รับผิดชอบ มีการมอบอำนาจและกระจายอำนาจยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ ดังนี้

(1) นโยบายแบ่งตามลักษณะการศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1)นโยบายในภาพรวม (Holistic Policy) 2) นโยบายเฉพาะด้านหรือเฉพาะสาขา (Sectorial Policy) (มานิตย์ไชยกิจ (ม.ป.ป., หน้า 6) จากหนังสือนโยบายทางการศึกษา : หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการวิเคราะห์การวิจัยและการประเมินนโยบาย

(2) นโยบายการศึกษาจัดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะ (Public policy) ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ 1) บัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติกฎกระทรวงมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบต่างๆ 2) จัดทำเป็นแผน เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์แผนกลยุทธ์ 3) ประกาศเป็นนโยบาย เช่น นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายผู้บริหารระดับต่างๆ ซึ่งโดยปกติจะได้มีการกำหนดนโยบาย และกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านระบบราชการซึ่งเป็นกลไกของรัฐ โดยผู้ที่กำหนดแนวนโยบายให้องค์กรภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบด้านงานการศึกษาของชาติทุกระดับทุกประเภท ต้องนำแนวนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานการศึกษาประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเจตจำนงของนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ (ลัมย์พร แห่องหล้า, 2551, หน้า 16-17)

ด้วยเหตุผลข้างอังกดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นนโยบายนี้จึงเชื่อแน่ว่าเป็นนโยบาย สาธารณะเฉพาะด้านทางการศึกษาเท่านั้น

1.2 ประเภทของนโยบาย

นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนโยบายต่อเนื่อง เนื่องจากการแถลงนโยบาย การศึกษานี้ของรัฐบาลต่อสภาตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในปี 2548 สมัยพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ในปี 2549 และสมัยนายสมัคร สุนทรเวช ในปี 2551 และต่อเนื่องมาในสมัย รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในปี 2551

(1) ก่อนรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีการแถลงนโยบายด้านการศึกษา ของรัฐบาลในชุดก่อน ๆ ดังนี้ ได้แก่ นโยบายด้านการศึกษาของ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในปี 2548 ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยการศึกษานโยบายพัฒนาคนและสังคม เน้นเดินหน้าปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและป็นเด็กไทยให้มีความรู้คู่คุณธรรมด้วยการจัด การศึกษาฟรี 12 ปี 4 ปีข้างหน้านโยบายด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม โดยมุ่งเป้าจะพัฒนาคน ไทยให้มีความสุข สุขภาพแข็งแรง มีครอบครัวอบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้อ ออาหารโดยรัฐบาลจะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาให้มีความรู้มีความรู้คู่จริยธรรม โดยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะ ด้านการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหาร จัดการ มีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน SBM (ทักษิณ ชินวัตร, 2548) ซึ่งนโยบายของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (เจาะสุภา โภชนะสมบัติ และ คณะ, 2546) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล” ผลวิจัยพบว่า นโยบาย ทางการศึกษาของรัฐบาลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษามีครบทุกด้านส่วนใหญ่มีความ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนงานและโครงการ ที่ กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา ของรัฐบาล และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นโยบายด้านการศึกษาของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ในปี 2549 “เร่งรัดปฏิรูป การศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้ กว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้าง ความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิต ประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความ ร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถานศึกษา จัดการศึกษาที่เน้นการ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและ

ภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สังคม คุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และ ประสิทธิภาพ” (สุรยุทธ์ จุลานนท์, 2549) และนโยบายด้านการศึกษาของนายสมัคร สุนทรเวช ในปี 2551” ยกระดับการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาและสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และ”พัฒนา หลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์” (สมัคร สุนทรเวช, 2551)

(2) รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีการแถลงนโยบายด้านการศึกษา ในวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ณ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งนโยบายการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการ โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพ การศึกษา ของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้ง ในและนอกระบบการศึกษา และสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนนโยบายที่ศึกษาครั้งนี้ เป็น นโยบายข้อที่ 1 คือ ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุง กฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาครู พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่ มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุง สื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็น สำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมใน แต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อ นำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2551)

ด้วยเหตุผลข้างอังกกล่าวข้างต้น ดังนั้นนโยบายนี้จึงเชื่อแน่ว่าเป็นนโยบายต่อเนื่อง เท่านั้น

1.3 คุณลักษณะนโยบายที่ดี

นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ โดยการสนองความต้องการของสังคมประเทศชาติที่ต้องการยกระดับมาตรฐานการศึกษาที่ ไทยที่กำลังวิกฤต เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่ำ ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการ บริหารจัดการศึกษายังขาดเอกภาพ เป็นต้น นำไปสู่การปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีดังนี้

1.3.1 เป็นนโยบายที่สอดคล้องต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศ และสอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยส่วนรวม และไม่บั่นทอนความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติ ไม่ว่าจะโดยทางตรงและทางอ้อม (อมรศักดิ์ กิจธนานันท์ , 2551)

1.3.2 เป็นนโยบายที่เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และแน่นอนถาวรไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุกคน ทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถ เข้าใจได้อย่างชัดเจน กะทัดรัด ชัดเจน ตรงประเด็น กล่าวคือ นโยบายนี้ใช้ภาษาสั้นๆ เข้าใจง่าย ผู้อ่าน อ่านแล้วเข้าใจตรงกันไม่มีศัพท์เฉพาะ

1.3.3 เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อสนองหรือส่งผลประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวม คือ เป็นนโยบายมีเป้าหมายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นการศึกษาของประชาชนโดยรวมของประเทศไทย

1.3.4 เป็นนโยบายที่มีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ นโยบายนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดังนั้นเมื่อครบ 4 ปี ลงจากตำแหน่ง หรือเลือกตั้งใหม่ก็ต้องมีการทบทวนนโยบาย หรือจัดทำนโยบายต่อเนื่องจึงถือว่าเป็นนโยบายที่มีขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

1.3.5 เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นอย่างกว้าง ๆ สามารถครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ว่าต้องผลิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และเสริมสร้างโอกาสทางวิชาชีพอย่างเสมอภาค

1.3.6 เป็นนโยบายที่นำไปสู่นโยบายอื่น ได้แก่ แผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(พ.ศ. 2552 – 2553) อาทิ นโยบายเกี่ยวกับการเร่งรัดการผลิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา และการเสริมสร้างโอกาสการศึกษาวิชาชีพอย่างเสมอภาค แผน กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(พ.ศ. 2552 – 2553) อาทิ นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลด้านการแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิตเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม เป็นต้น

1.3.7 เป็นนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหานโยบายได้ นำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้

1.3.8 มีขอบเขตเข้าใจได้ด้วยเหตุและผล

ซึ่งมีสอดคล้องกับ อมรศักดิ์ กิจธนานันท์ (2551) ได้กล่าวว่า ลักษณะนโยบายสาธารณะที่ดี 1) ต้องไม่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

นโยบายนี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 2) ไม่บั่นทอนความมั่นคงและ เมื่อแรงงานชั้นกลางและชั้นสูง ยังก่อให้เกิดผลผลิตซึ่งเป็นผลประโยชน์ของชาติไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม 3) กระบวนการจัดทำนโยบายต้องมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการศึกษาปัญหาต่าง ๆ อย่างมีระบบ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริง และหาหนทางแก้ไขที่ดีที่สุด แล้วจึงนำมาออกเป็นนโยบาย 4) นโยบายสาธารณะที่ดี ควรจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงาน และองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน 5) นโยบายสาธารณะนั้นทำให้ประชาชนในประเทศมีความผาสุก และสามารถ อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมานฉันท์ ไม่ก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีของประชาชน และ 6) วัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะนี้ ต้องยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมากมิใช่การเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สอดคล้องกับประชุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 18 – 19) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของนโยบายที่ดีที่พึงประสงค์ไว้ว่า 1) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ และสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้ 2) นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริงมิใช่เป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวหรือข้อมูลที่เกิดขึ้นตามโอกาสอันไม่แน่นอน 3) นโยบายที่ดีจะต้องมีการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงาน โดยการกำหนดกลวิธีและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมต่อการดำเนินงาน 4) นโยบายที่ดีควรกำหนดขึ้นเพื่อสนองหรือส่งผลประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวมและจะต้องมีการพิจารณาว่านโยบายใดควรทำก่อน ควรทำหลัง โดยการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น 5) นโยบายที่ดีจะต้องเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและแถลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุกคน ทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน 6) นโยบายที่ดีจะต้องมีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ 7) นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นโดยให้ครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย 8) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอก และสอดคล้องกับมอนด์ (Mondy, 1988, หน้า 95-96 อ้างอิงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2543 หน้า 22) ได้ให้รายละเอียดของคุณลักษณะที่ดีของนโยบาย ไว้ดังนี้ 1) นโยบายควรกำหนดจากฐานของข้อมูลที่มีความเป็นจริง 2) นโยบายของผู้บังคับบัญชาและของผู้ใต้บังคับบัญชาควรสนับสนุนกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ควรที่จะขัดแย้งกัน 3) นโยบายของหน่วยงานหรือแผนกที่ต่างกันแต่อยู่ภายในองค์การเดียวกันควรต้องประสานกัน 4) นโยบายควรเป็นข้อความที่แน่นอนเข้าใจได้และเป็นลายลักษณ์อักษร 5) นโยบายควรยืดหยุ่นแต่มั่นคงอยู่บนหลักการ หรือระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้อง และ 6) นโยบายควรมีขอบเขตเข้าใจได้ด้วยเหตุผล

ด้วยเหตุผลอ้างอิงดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นนโยบายนี้ จึงมีลักษณะเป็นนโยบายที่ดี

1.4 วัตถุประสงค์ของนโยบาย

นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีดังนี้

การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาครู พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลัก รวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับระบบทบทวนการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความครอบคลุมประเด็นปัญหา นโยบาย สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม มีความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีความสมเหตุสมผลมีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้มีความสอดคล้องทางการเมือง และมีกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ

(1) วังจรรยา สภาวาระ (จรัญธร บุญญาอนุภาพ และประสิทธิ์ ทองเล่ม, 2553, น. 10 - 16) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ดีต้อง 1)ความครอบคลุมประเด็นปัญหา นโยบาย 2)ความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม 3)ความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 4)ความสมเหตุสมผล 5)มีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ 6)มีความสอดคล้องทางการเมือง และ 7)การกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม

(2) อัจฉรา รักยุติธรรม (2548) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายสาธาณณะนั้น ต้องยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่การเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งด้วยเหตุผลอ้างอิงดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นนโยบายนี้ จึงเชื่อแน่ว่าเป็นนโยบายที่มี วัตถุประสงค์ที่ดี

1.5 ปัญหา นโยบาย เรื่อง นโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปี 2550 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) และสภาพสังคมค่านิยมของคนในสังคมปัจจุบัน ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551 จากยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระเบียบวาระแห่งชาติ 2551 - 2555) ผลการประเมินของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ปี 2550 ดังนี้ ก่อนที่รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จะกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ในปี 2552 นั้น พบว่า ประเด็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการโครงสร้างการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รวมประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าด้วยกันนั้น มีการเรียกร้องให้แยกออกจากกันจนสามารถดำเนินการได้ในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์และระดับอุดมศึกษา และยังมีปัญหาด้านอื่นๆ ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่อุดมศึกษาไทยยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลอย่างมากต่อปัญหาด้านคุณภาพของอุดมศึกษา และทำให้ไม่สามารถเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศและศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศได้

2. ด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

สภาพการณ์ขาดแคลนครู เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดผลกระทบอย่างสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ สถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานมีสาเหตุจากครูไม่เพียงพอ ครูภาระงานมากทั้งงานบริหารจัดการ ธุรการและงานอื่นๆ เป็นต้น

3. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

การจัดการศึกษาในทุกๆระดับ พบปัญหา

3.1 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนของครูยังมีน้อย

3.2 ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาทักษะในการค้นคว้า เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้แก่ตนเองยังทำได้น้อย

3.3 สาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานไม่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์

3.4 ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการศึกษาที่มีอยู่เพื่อการศึกษาที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน

3.5 ขาดการใช้สื่อสารมวลชน สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อหนังสือ ตำราเรียน และอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีคุณภาพ

3.6 ขาดหน่วยงานกลางเพื่อดูแลและบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

4. ด้านการพัฒนาการของระบบบริหารจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการศึกษา

4.1 ระดับปฐมวัย พบประเด็นปัญหา คือ นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคมอยู่ในระดับสูง แต่พัฒนาการด้านสติปัญญาต่ำกว่าด้านอื่น จากผลการประเมิน ภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) รอบแรก ในปี 2548 พบว่าสถานศึกษาระดับปฐมวัย 8,276 แห่ง มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินอยู่ในระดับดี จำนวนร้อยละ 34.14 มีโรงเรียนร้อยละ 95.4 ที่ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสุขนิสัยดีร้อยละ 71.3 ที่ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และร้อยละ 84.5 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดี โรงเรียนที่ผู้เรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์มีเพียงร้อยละ 11.1 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรร้อยละ 18.2 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ ร้อยละ 28.1 ซึ่ง แสดงให้เห็นว่ามี สถานศึกษาที่สามารถพัฒนานักเรียนระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการพื้นฐานในเชิงวิชาการและ ความคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับน้อย คือ ร้อยละ 11-28 เท่านั้น ส่วนการประเมินรอบสองในปี 2548 พบว่า สถานศึกษาที่จัดการปฐมวัย จำนวน 20,184 แห่ง มีร้อยละ 80.4 ที่ได้มาตรฐาน และร้อยละ 19.3 (3,955 แห่ง) ที่ต้องได้รับการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2551)

4.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบประเด็นปัญหา คือ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการโครงสร้างการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รวมประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเข้าด้วยกันนั้น มีการเรียกร้องให้แยกออกจากกันจนสามารถดำเนินการแยกออกจากกันได้จริงได้ในรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2553)

นอกจากนี้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การกำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ผอ.สพท.) ยังไม่ได้กำหนดตำแหน่งที่ชัดเจน ทำให้มี ผอ.สพท. 4 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้รับเงินเดือนในระดับ ค.ศ.4 หรือเลื่อนเป็นระดับ 9 มาก่อน กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่มาจากตำแหน่งอื่นๆ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีวิทยฐานะติดตามตัวมาก่อนมาเป็น ผอ.เขตฯ กลุ่มที่สามคือกลุ่มที่มาจากรอง ผอ.สพท.ที่สอบได้ โดยมีวิทยฐานะติดตามตัวมา และกลุ่มสุดท้ายคือรอง ผอ.สพท.ที่สอบได้ แต่ไม่มีวิทยฐานะติดตามตัวมา กลุ่มนี้ต้องมาดูแลต่อไป ซึ่งจะเห็นว่าตำแหน่ง ผอ.สพท.ยังไม่เป็นเอกภาพ จึงต้องการทำให้เป็นมาตรฐานตำแหน่งเหมือนกันต่อไป

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหนังสือข้อเสนอแนวทางการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาจากนายสำเนียง กุญชรินทร์ นายกสมาคมฯ ซึ่งได้นำเสนอข้อสรุปจากผู้บริหารการศึกษาทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ต้องการให้แบ่งเขตพื้นที่การมัธยมศึกษาเป็น 76 เขตพื้นที่ที่ตามเขตจังหวัด

และแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นเขตอำเภอ โดย ร.มว.ศธ.กล่าวว่า ขณะนี้ ศธ.ได้เตรียมแต่งตั้งคณะกรรมการ 3 ชุดเพื่อดำเนินการรองรับกฎหมายในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาคือ คณะกรรมการพิจารณาโครงสร้างเพื่อเตรียมจัดตั้งเขตพื้นที่ประถม-มัธยมฯ คณะกรรมการจัดบุคลากรเข้าสู่เขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะดูรายละเอียดทั้ง 185 เขตประถมฯ และ 41 เขตมัธยมฯ ที่ได้วางแผนเตรียมการไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม การพิจารณาตามข้อเสนอของสมาคมฯ ศธ.จะนำมาพิจารณาในเชิงนโยบายต่อไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการตั้งเขตพื้นที่การศึกษา และคุณภาพการศึกษาต่อไป (<http://www.moe.go.th/websm/2010/jun/185.html,2554>)

4.3 ระดับอาชีวศึกษา พบประเด็นปัญหา คือ

4.3.1 การจัดอาชีวศึกษาไม่เน้นการฝึกปฏิบัติและสมรรถนะทางวิชาชีพ และความเชื่อมโยงกับสถานประกอบการมากเท่าที่ควร ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคผู้ใช้ รวมทั้งขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น

4.3.2 ขาดการจัดหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ รวมทั้งเชื่อมโยงกับการทำงานของนักเรียน

4.3.3 ขาดความเชื่อมโยงการจัดอาชีวศึกษากับการศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา ไม่สามารถดึงดูด ใจผู้เรียนให้สนใจเรียนอาชีวศึกษาได้มากเท่าที่ควร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2552)

4.4 ระดับอุดมศึกษา พบประเด็นปัญหา คือ

4.4.1 สถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงพาณิชย์เน้นการผลิตบัณฑิตเชิงปริมาณ มีลักษณะเป็นอุดมศึกษาเพื่อมวลชน ในขณะที่กลไกการควบคุมคุณภาพไม่เข้มแข็ง

4.4.2 การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขาดการเน้นฝึกภาคปฏิบัติและการเชื่อมโยงกับการทำงาน ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาขาดคุณลักษณะที่สำคัญบางประการที่ผู้ใช้ต้องการ นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรยังไม่สอดคล้องหรือไม่สามารถสนองต่อความต้องการที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ ผู้ทำงานแล้ว ผู้สูงอายุ ผู้มีความสามารถพิเศษผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

4.4.3 การผลิตกำลังคนยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการ โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน และจำเป็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของประเทศ อาทิ สาขาคอมพิวเตอร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2552)

5. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา

5.1 การจัดหาชีวิตศึกษายังขาดความอิสระ คล่องตัวและความเข้มแข็งในการปฏิบัติภารกิจ

5.2 การอุดมศึกษาไม่สามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินภารกิจทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวิจัยและสร้างองค์ความรู้ 3) การให้บริการทางวิชาการ 4) การส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรม รวมทั้งไม่สามารถสนองตอบความต้องการกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น

6. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ประเด็นปัญหาในการจัดการศึกษาทุกระดับคือ

6.1 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ ศิษย์เก่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการจัดการศึกษาและการพัฒนากำลังคน รวมทั้งร่วมกับสถานศึกษาในการดำเนินภารกิจต่างๆ ยังทำได้น้อย

6.2 ขาดกลไกที่จะจูงใจ และกฎระเบียบของรัฐยังเป็นอุปสรรค ส่งผลให้ภาคส่วนต่างๆ ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาและแข่งขันด้านการพัฒนาคุณภาพกับภาครัฐได้มาก

6.3 การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่ให้บริการด้านการศึกษายังมีน้อย อาทิ ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ สถาบันอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ทั้งในการดำเนินภารกิจและการบริหารทรัพยากร บริหารบุคลากร บริหารวิชาการ

6.4 ขาดการสนับสนุนให้ชุมชน บัณฑิต ภาคเอกชน ฯลฯ เข้ามาร่วมจัดการศึกษา และเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ได้กล่าวหาว่าปัญหาการจัดการศึกษา แม้ว่าองค์กร หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่โดยภาพรวมพบว่าคนไทยทุกคนไม่สามารถรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ส่วนในด้านอาชีวศึกษาพบว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่เป็นแหล่งวิชาการทางอาชีพแก่ชุมชนและสังคมเท่าที่ควร รวมทั้งไม่

สามารถจัดการศึกษาของรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ผลการพัฒนาการศึกษาและการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในช่วงต้นของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 แม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีประเด็นที่สำคัญที่เป็นปัญหาและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบทบาทการศึกษาที่รัฐจะต้องเป็นผู้ผลักดันการพัฒนาในทุกภาคส่วนของประเทศ ในด้านปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการทางการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่หน่วยงานที่เป็นผู้สั่งการหรือกำหนดนโยบายจนถึงหน่วยงานที่เป็นหน่วยปฏิบัติให้มีเอกภาพและมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง จะต้องผลิตและพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาระดับต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน แรงงานมีความรู้ และสมรรถนะทางวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐาน ประชากรกลุ่มอายุ 15 – 17 ปี ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น และด้านการอุดมศึกษา จะต้องดำเนินการให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งเป็นสถาบันวิจัยและแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นแหล่งพัฒนาและบริการวิชาการวิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประชากรกลุ่มอายุ 18 – 25 ปี ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น และผู้จบปริญญาตรีศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการอุดมศึกษามากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ด้วยเหตุผลข้างอังกดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นนโยบายนี้จึงเชื่อแน่ว่าเป็นปัญหา นโยบาย คือ การดำเนินงานมีปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหารของหน่วยปฏิบัติขาดเอกภาพและขาดการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการงบประมาณ กำลังคนยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามบทบาทและภารกิจ และส่วนราชการยังไม่พร้อมใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และกำลังคนรุ่นเก่าใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่คล่อง จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการ/จำเป็น ของนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

จากการวิเคราะห์ความต้องการ/ความจำเป็น(ความสอดคล้อง)ของนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา 6 มาตรา ประกอบด้วย มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 52 มาตรา 80 (3) มาตรา 80 (5) และมาตรา 86

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มทุกวัย ตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐาน เข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังพลให้เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้

ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) มีแนวนโยบายที่สอดคล้องในสัดส่วน 16 ใน 17 ส่วน ได้แก่ แนวนโยบาย 1 : การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิด จนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ ข้อ 1, 2, 3 และ 4 แนวนโยบาย 2 : การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ข้อ 1, 2 และ 3 แนวนโยบาย 4 : การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ ข้อ 1 แนวนโยบาย 5 : การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน ข้อ 1 และแนวนโยบาย 6 : การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของสังคมไทย ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 แสดงว่าเป็นความต้องการหรือ ความจำเป็นของสังคมไทยเนื่องจากเป็นแผนแม่บทของการดำรงชีวิต การปกครองของประเทศไทย และความต้องการของประเทศ และความต้องการทางการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการ/จำเป็น ของนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่ เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ซึ่งกำหนดมาเป็น พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และออกมาเป็นกฎหมาย กฎกระทรวงทบวง

กรมต่างๆ สู่แนวทางปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยเฉพาะการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการอย่างแท้จริง และบรรจุอยู่ในแผนงานโครงการของกระทรวงศึกษาธิการตามนโยบายทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3. ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในภาพรวมของแนวปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการจำแนกตามแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนปฏิรูปราชการ ปี 2552 ที่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารจัดการ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีแผนงานพัฒนาการบริหารจัดการมีจำนวนโครงการมากที่สุด จำนวน 12 โครงการ รองลงมาคือแผนงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 10 โครงการ และแผนอื่นๆ ตามลำดับ ส่วนแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนโครงการน้อยที่สุด จำนวน 4 โครงการ

โครงการจำแนกตามแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนปฏิรูปราชการ ปี 2553 ที่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีแผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีจำนวนโครงการมากที่สุด จำนวน 20 โครงการ รองลงมาคือแผนงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จำนวน 13 โครงการ และแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษามีจำนวนโครงการน้อยที่สุด จำนวน 7 โครงการ

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้คือ

1. ตัวโครงสร้างของระบบการบริหารการศึกษา พบว่า การผูกขาดการบริหารจัดการการศึกษาโดยระบบราชการแบบรวมศูนย์อำนาจและการสั่งการแบบลดหลั่นกันลงมาเป็นชั้นๆ โดยไม่มีระบบตรวจสอบจากผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้ได้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบราชการไทยเป็นผู้จัดการศึกษาถึงราวร้อยละ 80 ของนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ และเป็นผู้

กำหนดหลักสูตร กฎเกณฑ์ระเบียบให้สถานศึกษาเอกชนต้องทำตามอย่างไม่มีเสรีภาพทางวิชาการ เท่ากับในประเทศอื่นๆ ระบบการบริหารจัดการศึกษาเป็นแบบผูกขาดรวมศูนย์อำนาจที่กระทรวง และ กระทรวงสั่งงานแบบลดหลั่นกันเป็นขั้นๆ ไปที่เขตการศึกษาและผู้อำนวยการสถานบัน การศึกษา ผู้ปฏิบัติงานจะได้ประโยชน์จากการเชื่อฟังผู้มีอำนาจระดับสูงมากกว่าที่จะทำเพื่อ ให้บริการประชาชนผู้จ่ายภาษีอย่างเต็มที่ การปฏิรูปการศึกษาในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมาเน้นเรื่อง กฎหมายและการปรับโครงสร้างรูปแบบการจ้องค์กรบริหาร โดยอ้างว่าเป็นการรวบรวมเพื่อ เอกภาพและเพื่อการกระจายอำนาจการบริหาร ไปสู่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้บริการได้อย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพขึ้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงก็ยังคงเป็นการบริหารแบบระบบ ราชการที่ยึดโครงสร้างอำนาจแบบจากบนลงล่าง (<http://school.obec.go.th,2554>)

การปฏิรูปการบริหารการศึกษาจะเป็นเป็นไปได้อย่างไรจะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร จากแบบรวมศูนย์อยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงในระบบราชการ เป็นการกระจายอำนาจและความ รับผิดชอบให้ภาคีฝ่ายอื่นๆ คือ ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชน มีบทบาทใน การจัดการศึกษาร่วมกัน กับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ โดยน่าจะประยุกต์ใช้ตัวแบบของปฏิรูป ของกระทรวงสาธารณสุขตาม พ.ร.บ.หลักประกันคุณภาพ ที่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างบริหารแบบ รวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง เป็นการบริหารแบบภาคี 4 ฝ่าย คือ ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข, ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละที่, ผู้ทรงคุณวุฒิและองค์กรท้องถิ่น/องค์กรประชาชน (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2551)

2. การจัดสรรงบประมาณของประเทศไทยอย่างไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นธรรม มีการ ใช้จ่ายอย่างรวุโหลและขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการคำนวณเรื่องต้นทุน-ผลตอบแทนที่จะได้ตามหลัก เศรษฐศาสตร์ การจัดสรรงบการศึกษาโดยรวมทำไปตามระบบราชการและงานการเมืองเพื่อหา เสี่ยง หน่วยงานใดเคยได้มากหรือมีอำนาจต่อรองมากก็จะได้มาก เช่นในกระทรวงศึกษาธิการเอง ระดับอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง และประถมศึกษา ได้งบเป็นสัดส่วนสูงกว่าการศึกษา ประเภทอื่นและระดับอื่น รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นสัดส่วนสูงราว 20-25% ของงบประมาณประจำปี เพราะรัฐบาลเป็นผู้จัดการศึกษาราว 80 % ของนักเรียนนักศึกษาทั้ง ประเทศ แต่ยังจัดการศึกษาให้ประชาชนได้ไม่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ คุณภาพอยู่ในเกณฑ์ต่ำ รวมทั้งมีการรวุโหล ททุจริต ข้อฉลและการใช้จ่ายอย่างสิ้นเปลืองไม่คุ้มค่าผลตอบแทนที่ได้ด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

3. ปัญหาด้านบุคลากรทางการศึกษา พบว่า อุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งก็คือระบบการทำงานแบบราชการในประเทศไทยไม่มีการตรวจสอบผลการทำงาน

จริงจัง ดังนั้นครูจะถึงบุคลากรทางการศึกษาทำงานดีหรือไม่ดีหากไม่ทำผิดกฎหมายและระเบียบวินัยก็จะได้เงินเดือนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้นแนวนโยบายที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงชี้แนะไปทางครูอาจารย์ให้ สอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

4. การปฏิรูปการศึกษา ให้มีคุณภาพจะเกิดขึ้นได้จริงต่อเมื่อประชาชนจำนวนมากตื่นตัวเรื่องปัญหาการศึกษาและเข้าร่วมรณรงค์ผลักดันในขอบข่ายทั่วประเทศเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา ในทำนองเดียวกับที่ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองไปรณรงค์ผลักดันให้เกิดปฏิรูปทางการเมืองและการร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 และรัฐธรรมนูญ 2550 ที่ผ่านมาแล้ว แม้ว่าจะได้ผลเพียงบางส่วนก็ตาม การศึกษานั้นสำคัญไม่น้อยไปกว่าเรื่องการเมือง ถ้าไม่มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างขนานใหญ่ เพื่อให้ประชาชนทั้งประเทศได้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ประชาชนได้มีทั้งความรู้ความสามารถ ความฉลาดทุกด้านรวมทั้งจิตสำนึกเพื่อส่วนร่วมแล้ว เราจะแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจการเมืองสังคมไม่ได้ผล ความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจจะลดลง ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยยิ่งตกต่ำลงไปมากกว่านี้

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษา เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บท ที่เป็นเสมือนธรรมนูญการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ การจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบต้องดำเนินการโดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้เป็นหลัก พระราชบัญญัติฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษา เพราะได้กำหนดประเด็นเรื่องสำคัญครอบคลุมการศึกษาทั้งระบบที่ต้องปฏิรูปและกำหนดเงื่อนไขด้วย เช่น เรื่องส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติ 3 ปี คือ ภายในวันที่ 20 สิงหาคม 2545 บางเรื่องก็ให้เวลามากกว่านั้นคือ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายนอก ซึ่งให้เวลาไว้ถึง 6 ปี ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบไว้ด้วย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และองค์การมหาชนเฉพาะกิจ คือ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา เพื่อจัดทำกฎหมายปฏิรูปการศึกษาในหมวด 5 ว่าด้วยโครงสร้างและระบบการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการปฏิรูปมากที่สุดในช่วงเริ่มมีการปฏิรูปการศึกษาในรัฐบาลของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร

การปรับโครงสร้างการบริหารการยังมีการยุบรวมหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อให้งานทำงานมีเอกภาพและมีการบูรณาการมากยิ่งขึ้น การปรับระบบการจัดการทรัพยากร การจัดสรรงบประมาณและอื่นๆ ทั้งนี้แม้จะมีความสำเร็จในหลายด้าน แต่ก็ยังไม่เป็นที่พอใจของสังคม และหลายคนก็คิดว่ายังไปไม่ได้ไม่ไกลอย่างที่คิด การปฏิรูปการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่พอกับการแก้ไข

รัฐธรรมนูญ เพราะแม้จะมีการปรับแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาก็พยายามใช้ทุกวิธีการแล้ว ทั้งรวมเขตแบ่งเขต แต่ก็ยังไม่ถูกจุดเช่นเดียวกับการปฏิรูปการศึกษา 10 ปีที่ผ่านมา บางด้านอาจจะยังหลงทาง หรือเดินวนเวียนอยู่บ้าง อาทิ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาในเรื่องการเรียนฟรี ที่ยังมีเสียงบ่นอยู่ตลอดว่ายังไม่ฟรีจริง ระเบียบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ที่ยังไม่สอดคล้องกับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือคุณภาพการศึกษา เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กไทยในแต่ละช่วงชั้นที่ยังคงเป็นที่น่าผิดหวัง (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2552)

อภิปรายผลการศึกษา

การนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในช่วงปี พ.ศ.2552 -2553 เป็นนโยบายต่อเนื่อง ซึ่งเป็นที่ต้องการของสังคมไทยมากโดยบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตามนโยบายอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำแผนงานโครงการ ที่เห็นได้ชัดเจนในรัฐบาลชุดนี้ก็คือ โครงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2552-2561) ที่เป็นส่วนหนึ่งใน 19 โครงการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติครอบคลุมยุทธศาสตร์ทั้งระบบ ทั้งนี้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการตามนโยบายทั้งที่เป็นงบประมาณแผ่นดินปกติ และงบประมาณเพิ่มเติมผ่านโครงการไทยเข้มแข็ง การดำเนินงานมีปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหารของหน่วยปฏิบัติขาดเอกภาพและการกระจายอำนาจที่ยังไม่เบ็ดเสร็จอย่างแท้จริง โดยเฉพาะโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รวมประถมและมัธยมเข้าด้วยกัน และมีการเรียกร้องให้แยกเพราะสาเหตุปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการต่างๆ ซึ่งรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้อนุมัติให้มีการแยกการบริหารจัดการเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพท.) มี 185 เขต พื้นที่ตามเขตอำเภอ และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) มี 41 เขต พื้นที่ตามเขตจังหวัด การบริหารจัดการงบประมาณ กำลังคนยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามบทบาทและภารกิจ และส่วนราชการยังไม่พร้อมใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และกำลังคนรุ่นเก่าใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่คล่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ.2552 – 2553)” ผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรให้ทุกองค์กร ทุกหน่วยงานทางการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบอย่างแท้จริง และดำเนินการให้คุณภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
2. ควรให้ความสำคัญในการลงทุนด้านการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษา เช่น บุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และทรัพยากร เป็นต้น
3. ควรให้ความสำคัญกับการลงทุนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เท่าเทียมกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อย่างต่อเนื่อง หรือ สิ้นสุดการบริหารรัฐบาล
2. ควรมีการวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล ตามแนวทาง “การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” ของกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษา